

Brusel 6. června 2025
(OR. en)

9982/25

Interinstitucionální spis:
2025/0141 (NLE)

ECOFIN 725
UEM 248
FIN 643
ECB

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	27. května 2025
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2025) 310 final
Předmět:	SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ NextGenerationEU – Cesta do roku 2026

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2025) 310 final.

Příloha: COM(2025) 310 final

V Bruselu dne 4.6.2025
COM(2025) 310 final

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

NextGenerationEU – Cesta do roku 2026

NextGenerationEU – Cesta do roku 2026

Do úspěšného uzavření Nástroje pro oživení a odolnost zbývá jeden a půl roku, toto sdělení tedy hodnotí provádění tohoto jedinečného dočasného nástroje a věnuje se výhledu do doby uzavření nástroje na konci roku 2026.

Sdělení nejprve shrnuje hlavní výsledky dosažené Nástrojem pro oživení a odolnost a hodnotí dosavadní celkové provádění. Dále připomíná platný právní rámec a příslušné lhůty spolu s jejich provozními důsledky, pokud jde o předkládání žádostí o platby, poskytování důkazů, postup pozastavení plateb a revizi plánů pro oživení a odolnost. V zájmu dosažení co nejlepších výsledků s ohledem na zpoždění a blížící se ukončení nástroje jsou následně uvedeny pokyny pro členské státy, jak mají dále zefektivnit své plány pro oživení a odolnost, jaké možnosti zvážit při jejich revizi a jak dopředu plánovat předložení posledních žádostí o platbu v roce 2026.

1. NÁSTROJ PRO OŽIVENÍ A ODOLNOST PROKAZUJE HMATATELNÉ VÝSLEDKY V PRAXI

1.1. Rychlá reakce na pandemii vedoucí k dlouhodobým růstovým účinkům

Nástroj pro oživení a odolnost zásadně změnil reakci Evropy na dopady pandemie COVID-19. Oznámení nástroje v roce 2020 jakožto hlavního prvku nástroje NextGenerationEU ukázalo závazek Unie ke komplexním a do budoucna zaměřeným opatřením, která měla zajistit rychlé a udržitelné oživení po dramatických dopadech pandemie. První účinky byly okamžité: trhy a investoři reagovali pozitivně, výnosové spready státních dluhopisů se zúžily a finanční stabilita posílila, čímž se stabilizovaly hospodářské a sociální podmínky pro občany a podniky v EU ⁽¹⁾.

Podpora z Nástroje pro oživení a odolnost byla hnací silou oživení v Evropě. Předběžné financování z Nástroje pro oživení a odolnost ⁽²⁾ rychle poskytlo členským státům finanční podporu. Na rozdíl od předchozích krizí, které vedly k prudkému poklesu veřejných investic v EU, se veřejné investice po krizi COVID-19 udržely. Předpokládá se, že oproti 3,2 % v roce 2019 vzrostou v roce 2025 na 3,8 % HDP a v roce 2026 se stabilizují ⁽³⁾. Významná část tohoto nárůstu souvisí s investicemi financovanými z Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU. Očekává se, že dopad na růst HDP bude dlouhodobý. Modelové simulace naznačují, že samotné investice z nástroje NextGenerationEU, tj. bez zohlednění dopadu reforem, by mohly v roce 2026 zvýšit HDP v EU o 1,4 % ⁽⁴⁾.

Spojení reforem a investic do jediného komplexního plánu představuje jeden z nejúčinnějších prvků Nástroje pro oživení a odolnost. Reformy, které byly často zařazeny do plánů pro oživení a odolnost s předstihem, zlepšily rámcové podmínky v členských státech a připravily půdu pro efektivnější související investice. Kromě toho

⁽¹⁾ Hodnocení Nástroje pro oživení a odolnost v polovině období, 2024; [Insights from the Recovery and Resilience Facility: The Business Perspective - European Commission \(Poznatky z Nástroje pro oživení a odolnost: z pohledu podnikání\)](#), Evropská komise.

⁽²⁾ V období od srpna 2021 do ledna 2022 bylo v rámci předběžného financování vyplaceno téměř 57 miliard EUR. To pomohlo zmírnit krátkodobý dopad krize na rozpočty členských států.

⁽³⁾ Jarní hospodářská prognóza 2025: [European Economic Forecast. Spring 2025 \(Evropská hospodářská prognóza. Jaro 2025\)](#)

⁽⁴⁾ Hodnocení nástroje pro oživení a odolnost v polovině období, 2024.

Nástroj pro oživení a odolnost podpořil provádění strukturálních reforem, které byly dlouho prosazovány v doporučeních pro jednotlivé země v rámci evropského semestru. Celkově provádění doporučení pro jednotlivé země zrychlilo a členské státy se zaměřily na řešení dlouhodobých problémů, což odráží i společné priority EU ⁽⁵⁾.

Nástroj pro oživení a odolnost je financován společnými půjčkami EU v naprosto nebývalém rozsahu. Emise EU těží z velmi vysokého úvěrového ratingu, který členským státům rovněž umožňuje získat půjčky z Nástroje pro oživení a odolnost za výhodných podmínek, pokud jde o úrokové sazby i dlouhou dobu trvání. Půjčky EU jsou zaručeny rozpočtem EU, jsou oceňovány ze strany investorů a vytvořily velké množství aktiv denominovaných v eurech, která jsou důležitým srovnávacím ukazatelem evropských finančních trhů a posilují postavení eura na mezinárodních trzích.

1.2. Investice a reformy přinášejí výsledky v praxi

Podpora poskytovaná z Nástroje pro oživení a odolnost pokrývá širokou škálu oblastí politiky, což odráží ambice nástroje dosáhnout strukturální změny. Nástroj pro oživení a odolnost je prvním nástrojem takového rozsahu v EU, který je založen na výkonnosti. Platby členským státům se provádějí při hmatatelném pokroku v reformách a investicích. Dosažené milníky a cíle se promítají do konkrétních přínosů pro občany a podniky v různých oblastech: od vzdělávání a zdravotní péče po energetiku, dopravní infrastrukturu, podnikatelské prostředí, digitální veřejné služby, politiky zaměstnanosti, právní stát nebo výzkum a inovace. Cíle politik mají zásadní význam pro řízení reforem a investic v souladu s prioritami EU. Plány členských států překročily 20% cíl v oblasti digitalizace a 37% cíl v oblasti klimatu. Odhadované výdaje na ochranu klimatu v rámci Nástroje pro oživení a odolnost celkově dosahují přibližně 42 %, přičemž některé členské státy věnují na zelenou transformaci EU více než 50 % svého celkového plánu.

Vzhledem k hluboké hospodářské integraci ekonomik EU přínosy každého plánu pro oživení a odolnost dalece přesahují hranice jednotlivých států. Zvýšení poptávky vyvolané Nástrojem pro oživení a odolnost v jednom odvětví vede k vyšší poptávce po dovážených hotových výrobcích nebo meziproduktech z jiných členských států, což přináší prospěch mnoha evropským společnostem. Například z nárůstu výroby elektromobilů v Německu nebo ve Francii těží výrobci automobilových součástek v mnoha dalších členských státech. Stejně tak mohou být společnosti z jednoho členského státu zapojeny do opatření plánu pro oživení a odolnost jiné země. Například kyperský plán pro oživení a odolnost financuje výstavbu tří vodních nádrží, které vyrobila rakouská společnost ke zvýšení bezpečnosti dodávek vody v Nikósii a Larnace (Kypr).

Dopad Nástroje pro oživení a odolnost je patrný v celé EU. Vedlejší účinky mohou v některých členských státech do roku 2030 více než zdvojnásobit přímý dopad vnitrostátního finančního krytí z Nástroje pro oživení a odolnost ⁽⁶⁾. Dvěma hlavními příjemci z hlediska očekávaného růstu HDP jsou – vzhledem k rozsahu jejich plánů pro oživení a odolnost – Itálie a Španělsko. Výrazný nárůst HDP se předpokládá i v případě Řecka, Polska, Portugalska a Rumunska, což je do značné míry způsobeno přímými účinky

⁽⁵⁾ Během období provádění plánů pro oživení a odolnost se podíl doporučení pro jednotlivé země na období 2019–2020, u nichž bylo dosaženo alespoň „určitého pokroku“, zvýšil z 52 % v roce 2021 na 75 % v hodnocení doporučení pro jednotlivé země v roce 2024.

⁽⁶⁾ Zdroj: „Economic impacts of the Recovery and Resilience Facility: new insights at sectoral level and the case of Germany“ (Hospodářské dopady Nástroje pro oživení a odolnost: nové poznatky na odvětvové úrovni a případ Německa), Michels et al. (2025).

jejich národních plánů, konkrétně okamžitým zvýšením výroby a zaměstnanosti v přijímajících odvětvích spolu se zvýšenou poptávkou po vstupech od domácích dodavatelů. Třetím největším příjemcem v rámci Nástroje pro oživení a odolnost je Německo, a to do značné míry díky vedlejším účinkům plánů jiných členských států. V Německu, Rakousku a Dánsku vedlejší účinky více než zdvojnásobují přímý dopad příslušných plánů pro oživení a odolnost, zatímco v Nizozemsku, Irsku a Lucembursku ho ztrojnásobují. Belgie, Finsko a Švédsko rovněž zaznamenaly značné přínosy, přičemž vedlejší účinky téměř zdvojnásobují přímý dopad. Ve Francii zvyšují vedlejší účinky přímý dopad o polovinu vnitrostátního finančního krytí. Z největších vedlejších účinků v poměru k HDP těží země EU, které jsou vysoce integrované do jednotného trhu. Největší vedlejší účinky v poměru k HDP byly zaznamenány na Slovensku, ve Slovinsku a v Česku, a to v důsledku jejich hluboké integrace do hodnotových řetězců EU.

Nástroj pro oživení a odolnost generuje dopady tam, kde mají význam

33,4 milionu Mwh/rok činily úspory spotřeby primární energie (více než roční spotřeba elektřiny v Dánsku)

110 655 MW činila dodatečně instalovaná provozní kapacita energie z obnovitelných zdrojů (ekvivalent téměř 20 % instalované kapacity větrné a solární energie v roce 2024)

16,2 milionu dalších obydlí s přístupem k internetovým sítím s velmi vysokou kapacitou

1,2 milionu podniků podpořených při vývoji digitálních produktů, služeb a procesů

29 milionů účastníků vzdělávání a odborné přípravy s podporou z Nástroje pro oživení a odolnost

1,6 miliardy uživatelů mělo prospěch z nových a aktualizovaných veřejných digitálních služeb

Obrázek č. 1: Dopad Nástroje pro oživení a odolnost v praxi ⁽⁷⁾

⁽⁷⁾ Údaje k 31. prosinci 2024. Zdroj: [společné ukazatele](#) a [tematické analýzy](#). Roční spotřeba elektřiny v Dánsku viz [údaje Eurostatu o dodávkách, transformaci a spotřebě elektřiny v roce 2023](#). Instalovaná kapacita větrné a solární energie viz [Wind energy in Europe: 2024 Statistics and the outlook for 2025-2030 \(Větrná energie v Evropě: statistiky 2024 a výhled 2025–2030\) | WindEurope](#) a [EU Market Outlook for Solar Power 2024-2028 \(Tržní výhled solární energie v EU 2024–2028\)](#), [SolarPower Europe](#).

Nástroj pro oživení a odolnost je hnací silou strukturálních změn ⁽⁸⁾

Mnohé z reforem obsažených v plánech pro oživení a odolnost vedou ke strukturálnímu zlepšení hospodářství a společností členských států.

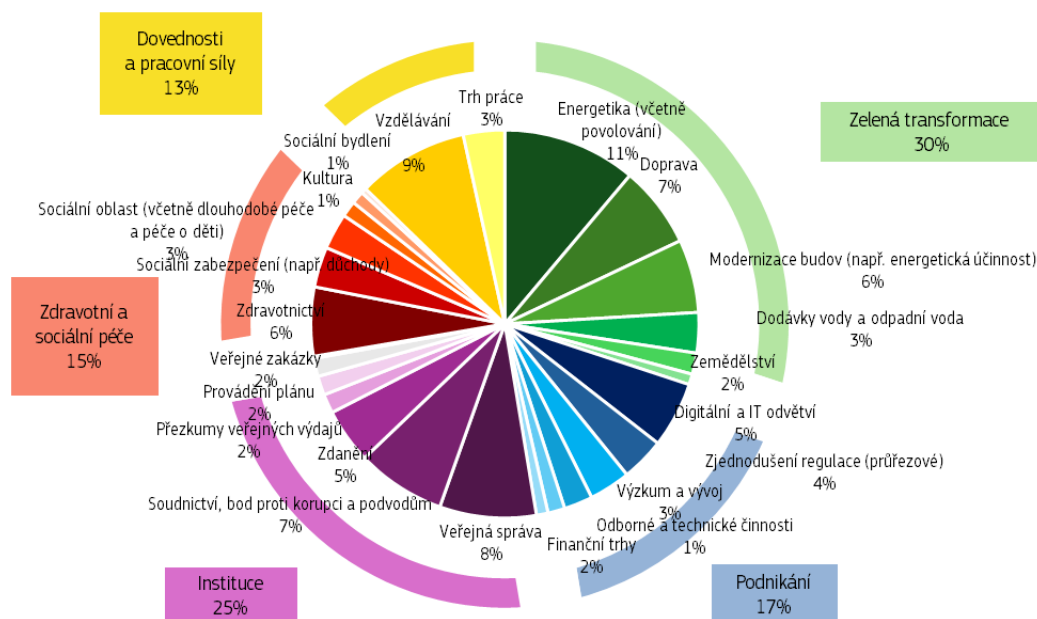
Čtvrtina reforem v rámci Nástroje pro oživení a odolnost zlepšuje kvalitu institucí, klíčový pilíř dlouhodobého růstu. Cílem těchto opatření je modernizovat veřejnou správu, optimalizovat daňové systémy, zlepšit zadávání veřejných zakázek a posílit soudnictví a rámec pro boj proti podvodům a korupci.

Na zlepšení podnikatelského prostředí se v rámci Nástroje pro oživení a odolnost zaměřuje 17 % reforem. Jedná se o reformy, které zjednodušují regulaci, podporují výzkum a vývoj, zlepšují fungování finančních trhů a usnadňují digitalizaci podniků.

Cílem mnoha reforem je také zlepšit dovednosti a výsledky na trhu práce. Jedná se o reformy zaměřené na posílení vzdělávacích systémů, zlepšení fungování trhu práce a zvýšení udržitelnosti systémů sociálního zabezpečení a důchodového zabezpečení.

Přibližně dvě třetiny těchto reforem již byly provedeny a vytvořily vhodné rámcové podmínky pro související investice.

(Zdroj: analýza Komise, národní plány pro oživení a odolnost)

Obrázek č. 2: Celkové rozdělení reforem podle klíčových oblastí politiky, v % celkového počtu reforem (celkem = 1 131) ⁽⁹⁾

⁽⁸⁾ Více informací o opatřeních podporovaných z Nástroje pro oživení a odolnost v mnoha různých oblastech politiky viz [tematické analýzy](#) zveřejněné ve srovnávacím přehledu výsledků Nástroje pro oživení a odolnost.

⁽⁹⁾ Tato kategorizace vychází z klasifikace kódů NACE a je založena na hledisku hospodářských odvětví. Podrobnější informace o metodice naleznete v příslušném diskusním dokumentu: [Michels et al. \(2025\). Economic Impacts of the Recovery and Resilience Facility: New Insights at Sectoral Level and the Case](#)

2. ČAS ZBÝVAJÍCÍ NA PROVÁDĚNÍ JE KRÁTKÝ

2.1. V mnoha členských státech je třeba provádění urychlit

Nástroj pro oživení a odolnost je dočasný nástroj, který má trvat do konce roku 2026 a má pomoci členským státům zotavit se z krize COVID-19 a zvýšit odolnost jejich ekonomik. Pevně stanovené lhůty nástroje odrážejí jeho dočasnou povahu a jeho účel, kterým je podpořit oživení po pandemii COVID-19, a to je základem klíče pro přidělování prostředků. Uvedené lhůty byly silnou motivací k rychlému provedení reforem a investic v plánech pro oživení a odolnost v souladu s cílem nástroje, kterým je urychlit hospodářské a sociální oživení ⁽¹⁰⁾.

Celkově lze říci, že provádění a vyplácení finančních prostředků v rámci Nástroje pro oživení a odolnost probíhalo rychle, zejména v případě nevratné podpory. To vedle poskytování předběžného financování odráží i rychlost provádění reforem a investic. Do konce května 2025 dosáhly vyplacené prostředky částky 315 miliard EUR (49 % z celkového objemu) a byly určeny k dosažení 2 218 milníků a cílů, které se týkaly 1 145 reforem a 1 073 investic. V relativním vyjádření bylo členským státům vyplaceno 57 % celkové nevratné podpory a 38 % celkové podpory v podobě půjček. Poslední uvedený údaj je také odrazem skutečnosti, že při koncipování původních plánů pro oživení a odolnost členské státy upřednostnily vyplácení grantů před půjčkami a velká část podpory formou půjček byla doplněna až s kapitolami REPowerEU v roce 2023 ⁽¹¹⁾. Komise vyhodnotila více než 31 % všech milníků a cílů jako splněné a členské státy oznámily, že bylo splněno dalších 21 %.

Jakkoli bylo dosaženo značného pokroku a mnoho úspěchů se projevilo v praxi, ve většině členských států je zapotřebí urychlit provádění. V příštím roce a půl zbývá vyplatit přibližně 335 miliard EUR (zhruba 154 miliard EUR v podobě grantů a 180 miliard EUR formou půjček). Členské státy musí v budoucnosti předložit k posouzení více než 4 300 milníků a cílů (ze 7 105).

Realizace všech projektů financovaných z Nástroje pro oživení a odolnost byla od počátku náročná vzhledem k objemu finančních prostředků Nástroje pro oživení a odolnost v poměru k velikosti ekonomiky hlavních přijímajících zemí i k objemu stávajícího financování z EU. Prostředky z Nástroje pro oživení a odolnost doplňují ostatní fondy EU a v mnoha členských státech představují přídělky z Nástroje pro oživení a odolnost významný podíl na HDP, který v Řecku dosahuje 16 %, v Chorvatsku 13 % a ve Španělsku 11 % ⁽¹²⁾. Ačkoli se v mnoha členských státech během doby trvání Nástroje pro oživení a odolnost zvýšila administrativní kapacita, a to i prostřednictvím opatření obsažených v plánech, některá omezení přetrvávají (například v oblasti povolování, kde je

[of Germany \(Hospodářské dopady Nástroje pro oživení a odolnost: Nové poznatky na odvětvové úrovni a případ Německa\), Diskusní dokument 221, GR ECFIN.](#)

⁽¹⁰⁾ Hodnocení nástroje pro oživení a odolnost v polovině období, 2024.

⁽¹¹⁾ Z celkové v současnosti přidělené úvěrové podpory (291 miliard EUR) bylo 125 miliard EUR (tj. 43 %) požadováno a přiděleno až během revizí plánů pro oživení a odolnost v roce 2023. Jejich milníky, cíle a platby byly tudíž stanoveny především na druhou polovinu období Nástroje pro oživení a odolnost.

⁽¹²⁾ Vypočítáno jako podíl na HDP v roce 2024. Většina přijímajících členských států se po krizi COVID-19 výrazně zotavila, a to i díky Nástroji pro oživení a odolnost. Tím se snížily podíly na HDP v roce 2024 ve srovnání s přídělky vyjádřenými v HDP roku 2020, což je referenční rok zřízení Nástroje pro oživení a odolnost v roce 2021.

třeba urychleně řešit úzká místa). Navíc identifikace konkrétních investičních projektů vyžaduje čas.

Provádění Nástroje pro oživení a odolnost také probíhalo uprostřed několika krizí. Nevypovokovaná ruská agresivní válka proti Ukrajině a následná energetická krize, vysoká inflace, překážky v dodavatelských řetězcích a některé katastrofické události související s klimatem ohrožily nebo zpozdily provádění opatření v rámci Nástroje pro oživení a odolnost. Doplnění kapitol REPowerEU do většiny plánů pro oživení a odolnost v druhé polovině roku 2023 spolu s žádostmi o další půjčky z Nástroje pro oživení a odolnost poskytlo nové finanční prostředky na nová prioritní opatření, ale také spotřebovalo značnou administrativní kapacitu členských států, což dočasně odvedlo pozornost od provádění. V první polovině roku 2024 se sice provádění výrazně zrychlilo ⁽¹³⁾, což pomohlo dohnat zpoždění v oblasti vyplácení finančních prostředků, objem finančních prostředků, které mají být vyplaceny do konce roku 2026, však zůstává značný.

Rychlost provádění Nástroje pro oživení a odolnost mohla ovlivnit také administrativní zátěž. V hodnocení Nástroje pro oživení a odolnost v polovině období členské státy uvedly, že prováděcí rozhodnutí Rady jsou příliš podrobná. Právní závaznost jejich jednotlivých prvků, včetně popisu opatření, byla posílena doslovným výkladem Evropského účetního dvora. Podle názoru některých členských států to vedlo k vyšší než předpokládané administrativní zátěži při provádění nástroje a ke zpožděním při provádění.

Zpoždění při provádění se odrážejí v nedávném pomalejším vyplácení finančních prostředků. Navzdory zlepšením mezi druhou polovinou roku 2023 a rokem 2024 došlo v první polovině roku 2025 k výraznému zpomalení výplat finančních prostředků. Zatímco ve druhé polovině roku 2024 bylo vyplaceno 66 miliard EUR, v prvních pěti měsících roku 2025 bylo vyplaceno pouze 9,5 miliardy EUR, a to v době, kdy by bylo zapotřebí další urychlení s ohledem na rychle se blížící lhůty v roce 2026.

K plnému zavedení Nástroje pro oživení a odolnost a využití jeho výhod je nezbytné, aby členské státy výrazně zrychlily jeho provádění. Současné tempo provádění nestačí zajistit splnění všech milníků a cílů do srpna 2026 a vyplacení celé částky přidělených finančních prostředků Nástroje pro oživení a odolnost do konce nástroje v roce 2026.

2.2. Zpoždění v provádění má za následek náklady pro Evropskou unii

Zpoždění v oblasti provádění ještě zhoršila již existující odklady provádění, což znamenalo finanční náklady pro rozpočet EU. Vzhledem k velkému objemu finančních prostředků potřebných pro poslední rok provádění musí Komise plánovat své výpůjční operace na kapitálových trzích s dostatečným předstihem. To je obzvláště důležité v případě výpůjček v rámci Nástroje pro oživení a odolnost vzhledem ke značnému objemu programu a lhůtě pro výplaty do konce roku 2026. Od spuštění nástroje si Komise půjčuje finanční prostředky pro Nástroj pro oživení a odolnost na základě předpokládaného harmonogramu žádostí členských států o platby v horizontu 6 až 12 měsíců a daří se jí uvolňovat členským státům finanční prostředky bezprostředně poté, co je jejich vyplacení schváleno. Žádosti o platbu však byly často podávány a vypořádány se zpožděním oproti plánovanému harmonogramu, zejména v případech, kdy členské státy současně předkládaly cílené revize svých plánů pro oživení a odolnost.

⁽¹³⁾ Srov. [výroční zpráva](#) o provádění Nástroje pro oživení a odolnost, 2024.

V první polovině roku 2025 došlo ke dvěma událostem, které zvýšily náročnost řízení likvidity. Za prvé, jak bylo uvedeno výše, vyplácení finančních prostředků výrazně zaostalo za částkami předpokládanými na základě údajů členských států, což u EU vedlo k neočekávanému nahromadění velkých zůstatků po delší dobu. Za druhé, změny v prostředí úrokových sazeb znamenají, že hotovostní zůstatky začínají vytvářet čisté náklady na likviditu pro rozpočet EU a příjemce úvěrů, a to navzdory aktivnímu řízení likvidity ze strany Komise až do schválení výplat. Vzhledem ke koncentraci očekávaných výplat finančních prostředků v závěrečné fázi Nástroje pro oživení a odolnost bude Komise i nadále využívat všechny možnosti financování, aby zajistila, že i nadále bude schopna provádět požadované platby.

2.3. Příprava na uzavření Nástroje pro oživení a odolnost

Nástroj pro oživení a odolnost podléhá přísným lhůtám provádění, což je v souladu s jeho povahou dočasného podpůrného nástroje zřízeného v reakci na krizi COVID-19. Jako specializovaný nástroj určený k řešení nepříznivých dopadů a důsledků krize COVID-19 v Unii, podporovaný mimořádnými a dočasnými dodatečnými prostředky podle rozhodnutí o vlastních zdrojích ⁽¹⁴⁾, byl Nástroj pro oživení a odolnost zřízen s velmi přísnými lhůtami, které jsou stanoveny v nařízení o Nástroji Evropské unie na podporu oživení ⁽¹⁵⁾, v nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost ⁽¹⁶⁾ a v rozhodnutí o vlastních zdrojích a od nichž se nelze odchýlit.

Členským státům zbývá 454 dní na to, aby uskutečnily reformy a investice obsažené v jejich plánech pro oživení a odolnost. Nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost a přijatá prováděcí rozhodnutí Rady stanoví, že všechny milníky a cíle stanovené k provádění reforem a investic musí být splněny do 31. srpna 2026 ⁽¹⁷⁾. V souladu s těmito ustanoveními nelze při posuzování žádostí o platbu zohlednit žádná opatření přijatá po 31. srpnu 2026 za účelem splnění milníků a cílů. Tato skutečnost se týká také opatření přijatých k zajištění uspokojivého plnění milníků a cílů, na něž se vztahují rozhodnutí o pozastavení přijatá před 31. srpnem 2026, a brání zahájení nových řízení o pozastavení po tomto datu. Kromě toho to znamená, že po 31. srpnu 2026 není možné přijímat změny plánů pro oživení a odolnost. Všechny žádosti o platbu, včetně prohlášení řídicího subjektu, shrnutí provedených auditů ⁽¹⁸⁾ a veškerých důkazů nezbytných pro posouzení žádostí, musí být předloženy do 30. září 2026 ⁽¹⁹⁾. Komise poté posoudí uspokojivé plnění milníků a cílů zahrnutých v posledních žádostech o platbu v souladu s rámcem pro posuzování milníků a cílů podle nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost, který byl

⁽¹⁴⁾ Rozhodnutí Rady (EU, Euratom) 2020/2053 ze dne 14. prosince 2020 o systému vlastních zdrojů Evropské unie a o zrušení rozhodnutí 2014/335/EU, Euratom, Úř. věst. L 424, 15.12.2020, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2053/oj>.

⁽¹⁵⁾ Nařízení Rady (EU) 2020/2094 ze dne 14. prosince 2020, kterým se zřizuje Nástroj Evropské unie na podporu oživení, jehož účelem je podpořit oživení po krizi COVID-19, Úř. věst. L 433I, 22/12/2020, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2094/oj>

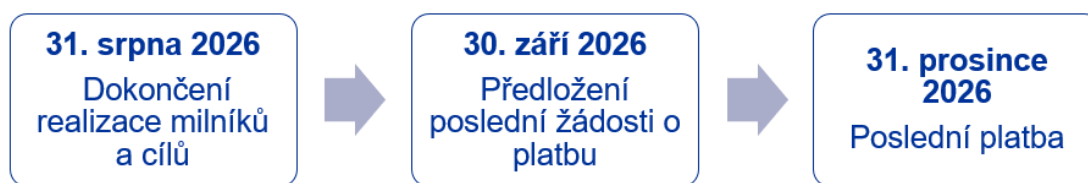
⁽¹⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost, Úř. věst. L 57, 18.2.2021, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>.

⁽¹⁷⁾ Články 18 a 20 nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost a čl. 2 odst. 4 příslušných prováděcích rozhodnutí Rady.

⁽¹⁸⁾ V souladu s čl. 22 písm. c) nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost.

⁽¹⁹⁾ Článek 6 dohod o financování z Nástroje pro oživení a odolnost a článek 7 dohod o půjčce z Nástroje pro oživení a odolnost.

zveřejněn dne 21. února 2023 ⁽²⁰⁾. Všechny platby musí být provedeny do 31. prosince 2026 ⁽²¹⁾.

Obrázek č. 3: Časová osa uzavření Nástroje pro oživení a odolnost

3. POKYNY PRO ČLENSKÉ STÁTY DO ROKU 2026

Vzhledem ke zpožděním v provádění a nadcházejícím lhůtám v roce 2026 v rámci Nástroje pro oživení a odolnost poskytuje tento oddíl členským státům pokyny, jak dále zefektivnit plány pro oživení a odolnost, jaké možnosti zvážit při jejich revizi a jak dopředu plánovat předložení posledních žádostí o platbu v roce 2026 ⁽²²⁾.

Všechny revidované plány pro oživení a odolnost musí i nadále splňovat všechna posuzovací kritéria stanovená v nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost. To má zajistit, aby plány i nadále podporovaly členské státy při řešení jejich specifických potřeb, aby byly na zelenou a digitální transformaci přiděleny alespoň finanční prostředky požadované podle nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost, aby byla dodržována zásada „významně nepoškozovat“ a aby byly chráněny finanční zájmy Unie. V této souvislosti by členské státy měly také přezkoumat stav provádění svých projektů s pozitivním klimatickým koeficientem a zajistit, aby jejich zprávy pro Komisi byly aktuální ⁽²³⁾.

3.1. Zefektivnění plánů pro oživení a odolnost

Členské státy by měly co nejdříve komplexně přezkoumat své plány pro oživení a odolnost, aby zajistily, že bude možné splnit všechny milníky a cíle do 31. srpna 2026. V plánech by měla zůstat pouze opatření, u nichž je jisté, že budou v této lhůtě v plném rozsahu provedena. Opatření, u nichž toto provedení nelze zaručit, by měla být z plánů vyňata, aby se předešlo zrušení závazků týkajících se vysokých částek prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost. Prioritou by mělo být zajištění přidělených grantů. Aby byl ponechán dostatek času na realizaci všech milníků a cílů a posouzení všech žádostí o

⁽²⁰⁾ Příloha I sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě Nástroj pro oživení a odolnost: po dvou letech. Jedinečný nástroj, který je ústředním prvkem zelené a digitální transformace EU, COM(2023) 99 final ze dne 21. února 2023.

⁽²¹⁾ Článek 24 nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost, viz také čl. 3 odst. 9 nařízení Rady (EU) 2020/2094 ze dne 14. prosince 2020, kterým se zřizuje Nástroj Evropské unie na podporu oživení, jehož účelem je podpořit oživení po krizi COVID-19, a výjimky v něm uvedené.

⁽²²⁾ Pokyny v tomto oddíle budou doplněny o další technické pokyny pro členské státy týkající se „uzavření“ Nástroje pro oživení a odolnost. V rámci příprav na ukončení Nástroje pro oživení a odolnost poskytne Komise podrobné pokyny ke všem provozním aspektům souvisejícím s ukončením nástroje, včetně zúčtování předběžného financování, podávání zpráv a ochrany finančních zájmů Unie.

⁽²³⁾ Podávání zpráv o provádění těchto opatření se opožděje. Vzhledem k tomu, že se Komise při vydávání zelených dluhopisů nástroje NextGenerationEU opírá o údaje o vykázaných zelených výdajích členských států, měly by členské státy urychleně předložit zprávy o příslušných vynaložených výdajích a zajistit včasné podávání dalších zpráv.

platbu, Komise naléhavě vyzývá členské státy, aby takové revize plánů provedly co nejdříve, v každém případě do konce roku 2025. Pokud k těmto revizím nedojde, bude to znamenat zvýšené riziko neprovedení opatření v rámci Nástroje pro oživení a odolnost, a tím zrušení závazků k výplatám finančních prostředků v rámci Nástroje pro oživení a odolnost.

Tyto poslední revize plánů je třeba využít i k přezkumu znění opatření, milníků a cílů, který zajistí, aby se opatření, milníky a cíle zaměřovaly pouze na podstatné aspekty. Cílem by mělo být usnadnit provádění a posouzení provádění plánů pro oživení a odolnost a snížit administrativní zátěž a současně zachovat ambice plánu a nadále dodržovat požadavky nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost. Za prvé, na základě žádostí členských států Komise navrhne Radě, aby z prováděcích rozhodnutí Rady odstranila nejednoznačné nebo nejasné formulace nebo jakékoli specifikace, které překračují požadavky potřebné k prokázání toho, že je určité opatření splněno. Za druhé, členské státy by měly znovu zvážit, zda do svých plánů pro oživení a odolnost zahrnou i menší reformy, které nepřispívají k řešení doporučení pro jednotlivé země. Za třetí, vzhledem k rychle se blížícímu termínu dokončení opatření by měly být v příslušných případech odstraněny průběžné milníky a cíle, aby bylo možné se zaměřit na konečné výstupy. Za čtvrté, členské státy se vyzývají, aby dle možnosti změnily své plány a zařadily již dosažené milníky a cíle do žádostí o platbu v roce 2025, aby tak snížily objem žádostí o platbu v roce 2026. Při zefektivňování svých plánů pro oživení a odolnost by členské státy měly zajistit, aby byla i nadále plněna všechna posuzovací kritéria Nástroje pro oživení a odolnost, včetně toho, že plány budou i nadále řešit všechna příslušná doporučení pro jednotlivé země nebo jejich významnou část, vyčlení dostatečné finanční prostředky na zelenou a digitální transformaci, budou dodržovat zásadu „významně nepoškozovat“ a zajistí ochranu finančních zájmů Unie, což se v příslušných případech odrazí v milnicích auditu a kontroly. Je třeba zachovat ambice reforem v oblasti právního státu. Komise bude spolupracovat s členskými státy, aby byla při tomto zefektivnění nápomocna a zajistila rovné zacházení a soulad všech plánů. Komise bude s členskými státy jednat na dvoustranné a mnohostranné úrovni a poskytne konkrétní příklady týkající se způsobů zefektivnění a zjednodušení a bude diskutovat o tom, zda členské státy mohou kromě níže uvedených možností využít další možnosti, zejména přispět k dobře identifikovaným projektům zaměřeným na digitální priority, jako je umělá inteligence (gigatovárny, továrny umělé inteligence), kabely a čipy, jakož i priority v oblasti výzkumu a inovací.

3.2. Možnosti při změnách plánů pro oživení a odolnost

Členské státy se vyzývají, aby při změnách svých plánů pro oživení a odolnost prozkoumaly všechny dostupné možnosti, jak zachovat prostředky přidělené na plán pro oživení a odolnost, zejména pokud jde o složku nevratné podpory, a zároveň zajistily, aby podporované reformy a investice nadále dosahovaly vysoké úrovně výkonnosti v souladu s prioritami EU. U nových investic by mělo být snadno prokazatelné, že jsou v souladu s příslušnými právními požadavky. Za tímto účelem lze zvážit následující možnosti:

- **Rozšíření stávajících opatření**

Členské státy by měly zvážit možnost rozšířit opatření, která jsou úspěšně prováděna, a to na základě prokázané nebo pravděpodobné poptávky. K těmto opatřením by mohly patřit investice, u nichž lze rozšířit výstup provádění, nebo opatření, u nichž již bylo zjištěno překročení plánovaného výstupu.

- **Redukce plánů s příliš vysokým počtem přihlášených opatření nebo snížení objemu půjček**

V případě, že celkové odhadované náklady plánu pro oživení a odolnost jsou vyšší než finanční přiděl, mohou být opatření podpořena nevratnou podporou z Nástroje pro oživení a odolnost, která již nelze realizovat, odstraněna bez náhrady, a to až do výše převisu přihlášených opatření. V tomto případě zůstane celková nevratná podpora v rámci Nástroje pro oživení a odolnost nedotčena.

V případě členských států, které v rámci Nástroje pro oživení a odolnost získávají podporu v podobě půjčky, mohou být v případě nutného vynětí projektů financovaných z grantů opatření financovaná z půjček převedena do složky nevratné podpory. To by umožnilo zachovat výši grantu a zároveň snížit část podpory v podobě půjčky, pokud by nebyla kompenzována novými nebo rozšířenými opatřeními financovanými půjčkou.

Kromě toho je řada investic z Nástroje pro oživení a odolnost financovaných půjčkou založena na poptávce a nemusí jim odpovídat taková poptávka, jaká se původně předpokládala. Tato opatření lze tudíž omezit tak, aby odpovídala skutečné poptávce a využívala pouze potřebnou výši půjčky.

- **Rozdělení projektů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost pro pokračování za pomoci vnitrostátních finančních prostředků nebo jiných fondů EU**

Projekty, které již nelze dokončit do srpna 2026, lze redukovat tak, aby byly zachovány pouze prvky, které mají být financovány v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a lze je realizovat v tomto časovém rámci. Část, která bude nadále financována z Nástroje pro oživení a odolnost, by měla v plánu pro oživení a odolnost představovat samostatnou investici. To znamená, že „ponechané“ prvky by se neměly omezovat na průběžné kroky, jako je vyhlášení výběrového řízení. Zbytek projektu by pak mohl být realizován z vnitrostátních finančních prostředků nebo, v případě způsobilosti, z jiných fondů EU v delším časovém horizontu. Také nedávný přezkum politiky soudržnosti v polovině období vybízí členské státy, aby takové projekty v rámci Nástroje pro oživení a odolnost určily ještě před změnami programů politiky soudržnosti ⁽²⁴⁾.

- **Finanční nástroje a grantové programy**

Nástroj pro oživení a odolnost může podpořit vznik nezávisle řízeného nástroje k pobídce soukromých investic. V rámci takových investic by milníky v plánech pro oživení a odolnost zahrnovaly i) převod finančních prostředků prováděcímu partnerovi po podpisu smlouvy o provádění a ii) podpis smluv s konečnými příjemci o využití všech převedených finančních prostředků. Pro zavedení takového finančního nástroje nebo grantového programu by členské státy měly určit selhání trhu, které hodlají řešit, a související poptávku na trhu, měly by zajistit, aby rozhodnutí prováděcího partnera o udělení grantu byla nezávislá na státní správě a aby finanční řízení bylo odděleno od členského státu, a měly by také prověřit provozní kapacitu prováděcího partnera pro zavedení takového nástroje.

⁽²⁴⁾ Viz [sdělení-přezkum-v-polovině-období-2025_cs.pdf](#).

- **Převody do InvestEU**

Členské státy mohou do složky členského státu v programu InvestEU převést finanční prostředky až do výše 4 % svého celkového přidělu z Nástroje pro oživení a odolnost a dalších 6 % na opatření přispívající k cílům Platformy strategických technologií pro Evropu (STEP). Konečným milníkem plánu pro oživení a odolnost by bylo schválení všech investičních operací investičním výborem programu InvestEU do 31. srpna 2026. Vzhledem k jednotlivým krokům procesu musí členské státy, které chtějí převést prostředky z Nástroje pro oživení a odolnost do programu InvestEU, předložit revidovaný plán pro oživení a odolnost co nejdříve.

- **Kapitálové injekce do národních podpůrných bank a institucí**

Nástroj pro oživení a odolnost může podpořit kapitálové injekce do národních podpůrných bank a institucí (nebo jejich dceřiných společností), zejména na podporu projektů v souladu se strategickými prioritami EU, pokud tyto projekty řeší zjištěné potřeby trhu a pokud má národní podpůrná banka nebo instituce kapacitu pro rozšíření své činnosti a její investiční politika je v souladu s politickými cíli Nástroje pro oživení a odolnost. Konkrétní milníky pro takovou kapitálovou injekci by byly následující: i) upsání veškerého dodatečného splaceného kapitálu členským státem; ii) přijetí revidované investiční politiky národní podpůrné banky nebo instituce týkající se způsobu využití navýšeného vlastního kapitálu a iii) v případě potřeby vstup v platnost všech nezbytných změn v oblasti správy a řízení, jakož i auditního a kontrolního rámce instituce. Taková kapitálová injekce může zahrnovat rozšíření mandátu národní podpůrné banky nebo instituce na činnosti, které jsou v souladu s cíli Nástroje pro oživení a odolnost a prioritami EU, jako je dekarbonizace průmyslu, transformace energetiky, cenově dostupné bydlení, přístup ke kapitálu nebo bezpečnost a obrana.

- **Příspěvky na Program pro evropský obranný průmysl**

Nástroj pro oživení a odolnost by mohl podpořit dobrovolné příspěvky členských států do budoucího Programu pro evropský obranný průmysl (EDIP). Příspěvek do Programu pro evropský obranný průmysl by se v takovém případě považoval za investici v rámci Nástroje pro oživení a odolnost. Následně by byly v rámci Programu pro evropský obranný průmysl vybrány a podpořeny konkrétní projekty ve prospěch dotčeného členského státu, jejichž realizace by probíhala v delším časovém horizontu. Opatření Nástroje pro oživení a odolnost by zahrnovalo milník týkající se podpisu dohody o příspěvku a převodu finančních prostředků do Programu pro evropský obranný průmysl a objasnilo by, jaký typ činností bude v rámci tohoto programu financován. Aby tato možnost fungovala, bude třeba, aby ustanovení v nařízení, kterým se zřizuje Program pro evropský obranný průmysl, zajistilo použití dobrovolných příspěvků podporovaných z Nástroje pro oživení a odolnost ve prospěch dotčeného členského státu. Komise vyzývá spolunormotvůrce, aby během legislativních třístranných rozhovorů takové ustanovení do nařízení o Programu pro evropský obranný průmysl zavedli.

- **Příspěvky do programů EU pro satelitní komunikaci**

Nástroj pro oživení a odolnost může podpořit příspěvky členských států na rozvoj složek Kosmického programu Unie nebo Programu Unie pro bezpečnou konektivitu ⁽²⁵⁾. Takové

⁽²⁵⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/588 ze dne 15. března 2023, kterým se zavádí Program Unie pro bezpečnou konektivitu na období 2023–2027.

příspěvky by byly považovány za investici z Nástroje pro oživení a odolnost. Kosmický program Unie a Program Unie pro bezpečnou konektivitu posilují strategickou autonomii Unie, technologickou nezávislost a odolnost a přispívají k bezpečnosti a obraně. Cílem Programu Unie pro bezpečnou konektivitu je také zajistit spolehlivé, zabezpečené a nákladově efektivní satelitní připojení státní správy. Tyto programy jsou základem bezpečných satelitních projektů EU, jako je Galileo (satelitní navigace), GOVSATCOM nebo IRIS² (satelitní komunikace). V rámci Nástroje pro oživení a odolnost mohou členské státy provádět dobrovolné příspěvky do těchto programů, pokud dohoda o příspěvku mezi Komisí a členským státem zaručuje, že příspěvek členského státu bude v rámci těchto programů použit ve prospěch dotčeného členského státu. Opatření Nástroje pro oživení a odolnost by zahrnovalo milník spočívající v podpisu dohody o příspěvku a převodu finančních prostředků dotčenému programu.

3.3. Příprava na žádosti o platbu v roce 2026

Rok 2026 bude z hlediska plateb klíčový, a to z důvodu krátkých lhůt a značného dopadu na zdroje členských států i Komise. Vzhledem k tomu, že lhůta pro předložení poslední žádosti o platbu končí dne 30. září 2026, a to s vyplacením finančních prostředků do 31. prosince 2026, bude posuzované období velmi krátké. V kombinaci s pravděpodobně vysokým počtem milníků a cílů, které bude třeba posoudit, bude zásadní zajistit efektivní a hladký proces hodnocení.

Členské státy se vyzývají, aby plánovaly s předstihem a včas zajistily spolehlivost předložených důkazů, aby tak omezily problémy vznikající během posuzování. Přijetí rozhodnutí o platbě ve stanovené lhůtě bude možné pouze v případě, že členské státy předloží dostatečně úplné žádosti o platbu. Nepředložení důkazů prokazujících splnění všech požadavků milníků a cílů bude mít nevyhnutelně za následek zrušení závazků k výplatám finančních prostředků. Veškeré potřebné důkazy k prokázání uspokojivého splnění milníků a cílů, které jsou zařazeny do poslední žádosti o platbu, bude třeba předložit do 30. září 2026, neboť v období posuzování posledních žádostí o platbu bude na výměnu informací mezi útvary Komise a orgány členských států mimořádně málo času. V této souvislosti by měly být důkazy neformálně sdíleny s útvary Komise co nejdříve, ještě před formálním předložením žádosti o platbu. Zvláště důležité to je v případě milníků a cílů, které jsou hodnoceny na základě výběru vzorků, u nichž ze zkušeností vyplývá, že ke zjištění uspokojivého splnění je třeba několika výměn mezi členským státem a Komisí.

Členské státy a Komise by rovněž měly zajistit, aby na zpracování posledních žádostí o platbu byly vyčleněny dostatečné zdroje. Ve většině členských států bude počet milníků a cílů, které mají být zpracovány v roce 2026, výrazně vyšší než v kterémkoli předchozím roce. Vzhledem k těmto výjimečným okolnostem útvary Komise, které se věnují Nástroji pro oživení a odolnost a Nástroji pro technickou podporu, spojují své síly, aby zajistily dostatek zdrojů pro zpracování posledních žádostí o platbu v rámci Nástroje pro oživení a odolnost. Členské státy se vyzývají, aby podle potřeby a možností upravily své zdroje tak, aby zajistily administrativní kapacitu, která jim umožní úspěšnou realizaci jejich plánů pro oživení a odolnost v souladu se lhůtami, které stanoví právní předpisy. Komise bude i nadále úzce spolupracovat s členskými státy při všech krocích zaměřených na provádění jejich plánů pro oživení a odolnost a předkládání příslušných žádostí o platbu.

4. ZÁVĚR

Díky Nástroji pro oživení a odolnost učinila EU bezprecedentní a účinný krok ke kolektivnímu posílení oživení, odolnosti a konkurenceschopnosti svého hospodářství a společnosti v reakci na pandemii COVID-19. Tváří v tvář jedné z nejhorších krizí ve své historii se EU rychle vrátila k předchozímu stavu a zároveň investovala do udržitelnější a prosperující budoucnosti pro své občany a podniky. Za uplynulé čtyři roky bylo dosaženo řady úspěchů, a to navzdory válce na kontinentu a nečekaným otřesům v oblasti energetiky a obchodu. Členské státy provedly ambiciózní strukturální reformy, které se týkaly soudnictví, důchodového systému, trhu práce, zadávání veřejných zakázek a mnoha dalších odvětví. Díky investicím podporovaným z Nástroje pro oživení a odolnost jsou dodávky energie v EU čistší a bezpečnější, síť veřejné dopravy je silnější a efektivnější, občané mají prospěch z lepších veřejných služeb a infrastruktury, podniky jsou digitalizovanější a konkurenceschopnější a těží z kvalifikovanějších pracovních sil.

Aby mohl Nástroj pro oživení a odolnost naplno využít svůj potenciál, je nyní třeba vynaložit veškeré úsilí k urychlení realizace a zajištění plného vyplacení všech vyčleněných prostředků. Všechny členské státy se vyzývají, aby se zapojily do systematického přezkumu svých plánů pro oživení a odolnost s cílem tyto plány zefektivnit a zjednodušit a zároveň zajistit, aby i nadále splňovaly všechna posuzovací kritéria stanovená v nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost. Se zrychlováním provádění zůstává ústředním prvkem nástroje NextGenerationEU mezigenerační spravedlnost.

Nástroj pro oživení a odolnost byl od počátku zřízen jako dočasný nástroj, jehož platnost skončí v roce 2026. Vzhledem k tomu, že ukončení nástroje je již na dohled, je Komise připravena spolupracovat s členskými státy na zajištění hladkého a úspěšného uzavření jeho činnosti. Na provádění zbývá 454 dní, a proto je nyní čas jednat a dosáhnout výsledků.